

NARODNI DNEVNIK

Pisanim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem čeku, uradu št. 13.633.

»Slovenski Narod« bi rad v svoji današnji številki malo denunciral in intrigiral. Naj ima veselje, ker mi se intrigam stote kilometra samo smejimo.

Londonska konferenca.

Pesimizem je padel in delo napreduje, pa čeprav so težkoče še vedno velike. Komisije delujejo marljivo in doseženi so že prvi uspehi. Volja je pri vseh dobra. To tem bolj, ker so delegati z dosedanjim potekom konference zadovoljni. Se vedno se upa, da bo konferenca najkasneje v desetih dneh končala svoje delo. Vprašanje glede soudeležbe angleških dominionov bo rešeno v kratkem, najbrže na prvi plenarni seji. Kot glavna pridobitev pa se splošno zaznamuje pripravljenost Amerike, da prevzame Young mesto generalnega agenta reparacijske komisije.

Zlasti ugodno poteka delo v drugi in tretji komisiji. V prvi komisiji pa se je pojavilo precejšnje nasprotje med angleškim in francoskim stališčem. Vsa debata se je sukala edino okoli vprašanja, če naj podvzame v slučaju neizpolnitve nemških obveznosti sankcije proti Nemčiji samo ena država ali pa vsi zavezniški skupno. Na komisiji ni bilo mogoče v tem pogledu doseči sporazuma. Zato je sklical Macdonald razgovor ministrskih predsednikov, na katerem je Herriot v toliko popustil, da se v omenjenem slučaju skliče takoj konferenca vseh zaveznikov, vendar pa si bo Francija v posebnem dodatku protokola pridržala pravico, da sme samostojno nastopiti, če bi se na ta način lažje izsilila izvršitev sankcij.

Nemški pogoj za sprejem izvedeniškega poročila.

Londonski dopisnik »Sozialdemokratischer Parlamentsdienst« je izvedel, da ima memorandum nemške vlade sledečo vsebino. Kot osnoven pogoj za sprejem izvedeniškega poročila zahteva

Nemčija končno določitev termina obnove nemške politične enotnosti. Zlasti pa je treba čisto določeno ugotoviti:

1. Natančno določitev dobe, ko zapusti zavezniška vojska zasedeno ozemlje.

2. Vojaška izpraznitev Poruhrja, ker je z ozirom na gospodarsko osvoboditev Poruhrja nastanitev vojaških čet, ki so bile mišljene samo kot varstvo inženjerske komisije, po izvedbi gospodarskih sankcij nepotrebna.

Dalje se zahteva vojaška izpraznitev Düsseldorfa, Duisburga in Ruhrort, ki so bili zasedeni kot sankcija za sprejem londonskih plačilnih načrtov.

Končno zahteva memorandum izpraznitev prvega poresnega okupacijskega pasa.

Young — diktator Evrope.

Ameriški dopisnik »Venkova« poroča iz Njujorka:

Vest, da je Young pripravljen prevzeti vlogo razsodnika v reparacijski komisiji v slučaju, da ne bi Nemčija izpolnila svojih obveznosti, je bila sprejeta v Ameriki z velikim zadovoljstvom. Young bo evropski diktator in bo zavzemal s svojim novim mestom najmočnejši položaj na svetu. On bo kratkoročno kar Evrope. Ameriški tisk povdarja, da se ima odločitev Younga smatrati kot dokaz ameriške volje pomagati Evropi, ker pred svojim odhodom v Evropo je imel Young dolgo konferenco s predsednikom Coolidgeom in drugimi vodilnimi ameriški politiki in finančniki. Young je danes petdeset let star in eden vodilnih predstaviteljev njujorškega finančnega sveta.

Tržaško pismo.

V Trstu, 18. julija 1924.

Uspeh, ki ga je nameravala rimska vlada doseči z odpravo tiskovne svobode, se ni pojavil, ako ji nečemo šteti kot aktivno delo, da je bilo v zadnjem času zaplenjenih več listov, med katerimi je eden (popolnarski »Popolo«) dobil tudi prvi omen. Režimski listi pa vidijo v novih odklokih o tisku še neki drugi plus. Pravilo namreč, da bi bile nastale v Italiji take razmere, da bi bila morala vlada proglasiti obsedeno stanje po vsej državi, ako bi listi nadaljevali s svojim pohodom proti vladi in fašizmu. Novi tiskovni zakon da je prihranil Italiji te neprijetnosti in zato da ga mora vsak dober Italijan odobravati. Vodstvo fašistovske stranke pa je izdalo pred dnevi komunikacije, v katerem pravi, da so novi ukrepi proti tisku prebogi, ravnodušnost, s katero so jih sprejeli široke mase italijanskega naroda, pa da dokazuje, da ima vlada tudi v tej stvari močno zaslonbo večine dežele.

Ni pa treba dolgo pretresati te bilance, da se vidi, da so te »aktivne postavke« le prazna tolažba. V resnici se je v zadnjem tednu popolnoma potrdilo, kar sem omenil v svojem zadnjem pismu, da je namreč odprava tiskovne svobode velika politična in psihološka napaka. Takolomnena normalizacija notranjih prilik v Italiji je sedaj takorekoč skoraj popolnoma onemogočena. Opozicija je dobila novo gradivo, a istočasno se je omajal tudi sestav vladne večine, zakaj liberalci so nastopili v zadnjem času odločno proti omejitvi tiskovne svobode. Med liberalnim in vladnim časopisnim divja že nekoliko dni srdita polemika. Vladni krog se sicer tolažijo, da se liberalni poslanci, ki so bili izvoljeni na vladni listi, držijo mirno in disciplinirano, toda nikakega dvoma ne more biti, da je polemika liberalnih listov, katerim praviči rimski »Giornale d'Italia«, le izraz naziranja in razpoloženja liberalnih poslancev v vladni večini.

Liberalci očitajo Mussoliniju, da ne drži svojih obljub, ki jih je dal vladni večini v govoru, ki ga je imel na njenem zadnjem sestanku. Namesto da bi začel takoj vzpostavljati red in zakonitost, se opaža, da se vda v vplivom skrajne struje v fašistovski stranki, ki zahteva še odločnejše ukrepe proti opoziciji in grozi z novim pohodom na Rim. Po tej poti mu liberalci ne bodo

mogli slediti. Ker je odprava tiskovne svobode v kričnem nasprotju s temeljnimi načeli liberalizma, nastopa liberalno časopisje za takojšnji prekič tozadevnih odklokov, oziroma naj bi vlada v obvezni obliki izjavila, da jih bo preklcala, čim se povrne v deželo normalne razmere.

Resnica je torej, da je dosegel Mussolini s svojim izpadom proti tisku ravno nasprotno tega, kar si je obetal. Opoziciji ni zlonil vratu, pač pa jo je še ojačil s tem, da je povzročil razdor v vladni večini sami. Kakor rečeno, ta razdor ni še formalen, toda sedanja polemika napoveduje možnost, da liberalci odpovejo svojo podporo sedanjim vladnim odločitvam za politiko popolnoma svobodnih rok. Moralni udarec, ki bi ga dobil fašizem v tem slučaju, bi bil hujši nego vsi dosedanj, ker bi pomenil začetek popolnega osamljenja fašizma. Tak udarec bi bil tem občutnejši, ker so tu tudi vojni invalidi na svojem zborovanju na Reki izrekli le za pogojno podpiranje Mussolinijeve vlade, pod pogojem namreč, da vlada pokaže deželi, da ne samo hoče, temveč da tudi more vzpostaviti red in zakonitost. V kratkem bo imelo svoj občni zbor tudi združeno udeležnikov svetovne vojne in, kakor se sliši, je tudi med temi mnogo nezadovoljstva proti politiki Mussolinijeve vlade. Ako bi prišlo v vladni večini do odkritega razkola, bi zapustilo Mussolinija kakih 100 do 120 poslancev, tako da bi bil navezan le na svojih 260 pristnih fašistovskih poslancev. To pa bi bil, kakor sem že naglašal, tako političen in moralen poraz, da ni mogoče prerokovati, kako bi ga Mussolini prebolel in ali bi ga sploh prebolel.

Razmere v Italiji so se torej v zadnjem času znatno poslabšale. Položaj opozicije se je utrdil in vlada ne more nikakor več misliti na to, da bi se opozicijski blok razbil. Sedaj se govori celo tudi o možnosti formalne politične zveze med poslari in zmernimi socialisti, ki jih vodi posl. Turati. Na drugi strani pa stoji omanjena vladna večina, ki postaja nezadovoljna, kakor nam priča gori omenjena polemika med liberalci in fašisti. Po vsem pa se sodi, da je postal položaj tak, da sili Mussolinija k novim odločitvam in novim ukre-

provincah. Celotno pri plemenu Zeva kunbis, ki živi v neposredni bližini mesta Bombay, se je ohranila ta barbarska šega.

Znana stvar je, da se indijske vdove po smrti moža vsled pritiska sorodnikov same ubijajo. Nekateri pisatelji so mislili, da izhaja ta običaj iz časov Vede. To mnenje pa je zmoteno, ker se na nekem mestu v Vedah govori, da se sme pod gotovimi pogoji vdova zopet poročiti. Na vsak način pa je to zelo star običaj, ki ga je opazil že Aleksander Veliki.

Socijalna beda indijske žene se vidi tudi iz tega, ker se v nekaterih krajih z ženami naravnost trguje. Obstoje celo čisto dolocene cene. Tako velja devojka na jugu od 70 do sto rupij. Devojke se kupujejo za hareem ali za javne hiše. Deklica, 8 do 9 let stara, smatrajo za srečno, če jo kupi starec od 50 do 60 let. Nikjer na svetu ni menda prostitucija tako razširjena kot v Indiji. Vendar pa indijske prostitutke ni popolnoma vzporejati z evropsko, ker se žena ne smatra za polnopravno bitje in se prodaja kot stvar. Indijske mesta so prenapolnjena z javnimi hišami. Ena šestina teh deklet ni stara niti deset let. Vsi ti žalosni pojavi pa so posledica neverjetnega konservativizma Indijcev, vsled katerega se deklice nikakor ne smejo poročiti z moščen nižje kaste in ker se smatra za pametneje, da se deklica ali ubije ali pa odda prostitutki, ko pa da bi se poročila z nižjim. V Bengaliji so haremi bramanov prenapolnjeni devojke, ker je pri bramanih strogo prepovedano ubijati novorojene deklice. In ta prepoved se strogo izvršuje. Če bi kak Evropejec stopil v indijski hareem, bi preje mislil, da je v otroškem zavodu, ko pa v haremu. Tako mlade so vse deklice.

Žena boljših krogov živi stalno popolnoma ločena od sveta. To haremsko življenje se imenuje »purdah«. Kar pomeni (življenje) za zavoso. Za žene revnih slojev purdah ne velja, ker delajo na polju ko črna živina.

Kastovstvo, ki je v Indiji absoluten gospodar, povzroča nadaljno trpljenje žene. V Radžputanu, najbolj civiliziranem kraju Indije, je kastovstvo tako močno, da se deklica iz nižje kaste v nobenem slučaju ne more poročiti z moščen, tudi samo za spoznanje višje kaste. Pa tudi poroka z moščen iste kaste je draga stvar. Na drugi strani pa se smatra za sramoto, če se deklica ne poroči. Dekleta se v Indiji običajno poročijo deset do dvajset let stare. Starost je težko dobe moža. Zaradi tega se je v Indiji udumakala običaja, da mečejo stariši otroke ženskega spola takoj po porodu v vodo. To se smatra kot popolnoma v redu. Ta nečloveški običaj se je še danes ohranil v mnogih

pom. Ena takih odločitev je že dejstvo, da je Mussolini odgodil prisego fašistovske milice, ki se je imela vršiti v nedeljo 20. t. m., na nedolžen čas. Vlada se sicer izgovarja s težkočami tehnične narave, toda javno mnenje vidi v tem le novo grožnjo. Očitno je, da je hotel dati Mussolini z odgovorilno prisego stari in novi opoziciji nov opomin, da je pripravljen na vse prej nego na to, da bi fašizem dal oblast iz svojih rok ali žrtvoval svoj gospodujoči položaj in svojo »revolucijo«.

Notranjopolitična kriza, ki razjeda v sedanjem hipu Italijo, je tako prevzela vse italijansko javno mnenje, da so stopili zunanje politični dogodki kljub svoji veliki važnosti skoraj popolnoma v ozadje. To velja toliko glede londonske konference, na kateri se rešuje vprašanje tudi italijanske vojne odškodnine, kolikor tudi glede velevažne italijansko-jugoslovanske trgovinske pogodbe, ki je bila podpisana že dni. V hipih notranjih težkoč so vlade vseh držav vedno gledale, da obrnejo pažno prebivalstva na zunanje dogodke. Ta namen so imeli tudi znanji incidenti na italijansko-jugoslovanski meji in isto se je pričakovalo sedaj od podpisa trgovinske pogodbe z Jugoslavijo. Toda učinek je izostal popolnoma, pozornost javnega mnenja je obrnjena slej ko prej na notranje dogodke in to dejstvo spada brez dvoma med najzgovornejše dokaze

Odnosi med Rusijo in Francijo.

V moskovskih kom. krogih govore o skorajšnjem prihodu francoskega kom. poslanca Cachina. Z ozirom na to se je pričelo živahno razpravljanje o odnosih med Rusijo in Francijo. Tako se je o tem važnem vprašanju razpravljalo tudi na zasedanju političnega odbora komunistične stranke. V zvezi s tem vprašanjem se je govorilo tudi o perspektivah francosko-ruskim stikov z ozirom na novo vlado Herriota. Z velikim zanimanjem je bil sprejet referat Buharina, ki je zatrjeval, da doživlja Francija trenutno zelo težke čase. Po mnenju tega komunističnega voditelja je vlada Herriota znatno slabša od vlade Mac Donalda, komunistična stranka pa v Franciji neprimerno močnejša kot v Angliji.

Buharin je mnenja, da je angleška delavska stranka pod vplivom liberalne stranke in da bo zato ostala zvesta tradicionalnemu angleškemu nazoru o potrebi evolucije in parlamentarizma. V Franciji pa je revolucionarno nastrojevanje zelo veliko in delavnost komunistične stranke, ki se more posluževati parlamentarne tribune samo povečuje revolucionarno razpoloženje mas. Zato smatra Buharin gospodarski dogovor s

o globini in ostrini sedanjega politično-moralne krize v Italiji.

Naj mlj do dovoljeno še par besed o stališču tukajšnje manjšine napram zakonu o odpravi tiskovne svobode in sedanjim političnim krizam. Vodilno glasilo naših bratov v Italiji »Edinost« se je izjavilo za popolno tiskovno svobodo, ki jo smejo omejevati le obstoječi zakoni in čuj odgovornosti časnikov. Kar se tiče stališča napram krizi, so se postavili tukajšnji Slovani na stališče, da »strmoglavljenje režimov ne figurira na njihovem programu« ter da niso nikoli politični megalomani, ki bi hoteli nastopati kot kak važen čimbel v razpletu takih kriz, kakršna je sedanja. To stališče se mi zdi popolnoma primerno, ker odgovarja tudi stališču, ki so ga bili zavzeli naši bratje v vodstvu zadnjih volitev, in pa tudi bistvu njihovega programa, ki je ohranitev našega življa pod vsakim režimom. Seveda gre tu predvsem za politično taktiko. V ostalem je razumljivo, da so simpatije našega tukajšnjega življa popolnoma na strani demokratičnih in svobodoljubnih strank.

Glede trgovinske pogodbe se pričakuje z veliko nestrpnostjo objava uradnega besedila, da se bo moglo oceniti, ali prinese tukajšnjemu našemu življu kako večjo korist v zadevi izvoza vin. Prva, kratka poročila, ki so jih objavili listi, ne obetajo bogve kaj.

A. Z.

Francijo škodljiv, ker bi uplivalo vsako priznanje carskih dolgov slabo na prestiž Rusije in sicer tudi v njej sami.

Po Buharinu je govoril francoski komunist Sadoul. Na podlagi podatkov, ki mu jih pošilja francoska komunistična stranka, je dejal, da med francoskim delavstvom zelo napreduje revolucionarno nastrojevanje. Na jugu Francije so velikanske ploskve vinogradov neobdelane, ker je v francoskem narodu padla volja do dela. V vseh panogah industrialnega in gospodarskega življenja je padla produkcija na minimum. Politično govorenje po shodih je francoskim delavcem vedno bolj po volji. Sadoul je nato omenil, da si skušajo francoski industrialci pomagati s tem, da zamenjujejo francoske delavce s tujimi, predvsem z ruskimi in nemškimi. To pa samo povečuje nezadovoljnost francoskega proletariata.

Sklenjeno je bilo, da se bo skušalo doseči priznanje sovjetske Rusije s strani Francije. Pogajanja s Francijo je treba pričeti in jih zavlačevati. Popuščati se naj v manjvažnih vprašanjih in s tem popuščanjem doseže popuščanje Francije v velikih vprašanjih. (Dni)

Politične vesti.

— Morilec Stamboljskega — minist. Beograjska »Reč« poroča: Izpraznjeno mesto železniškega ministra je pomenilo poslancu okraja za Tatar Pazardžuk, Slavjevu Vasiljevu, članu vladne stranke »Narodni zbor«. Vasiljev je za to mesto na vsak način najbolj upravičen, zakaj po činu je polkovnik in ima po vojaškem činu pravico na to mesto in drugič, kar je najvažnejše, spada med ubilce Stamboljskega, kar je vsekakor tako važno kot uboj 18.000 kmetov, ki je bil izvršen septembra meseca od Cankova in generala Ruseva. G. Vasiljev bo torej zasedel ministrsko stolicu obenem s preje omenjeno dvojico in ne more se reči, da ne bi bil tako ansambl popola.

— Religiozni nemiri v Indiji. V zadnjem času je prišlo v Indiji do spopadov med muslimani in Hindui. Spopadi so nastali radi verske nestrpnosti. Bilo je šest mrtvih in okrog 100 več ali manj ranjenih.

— Italija in Avstrija sta podpisali dne 16. t. m. v Rimu pogodbo tehničnega in gospodarskega značaja, ki urejuje vse medsebojne probleme obeh držav, ki so v zvezi s St. Germainsko mirovno pogodbo. Pogodba naj bo glasom italijanskih listov nov element za ojašanje obnove Evrope.

— Volilna kampanja za volitev ameriškega predsednika je zelo ostra. Pristaši demokrata Dawesa očitajo Coolidgeju njegove prejšnje zveze z različnimi korporacijami iz petrolejske afere, Coolidgejev pristaši pa Dawesu njegove zveze z Morganom.

— Rusija in Kitajska. Kitajska vlada je sklenila, da dovoli ruski vladi imenovanje svojega poslanca v Pekingu. Obenem bo poslala Kitajska svojega poslanca v Moskvu.

— Angleško-ruska pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe uspešno napredujejo. Rusija stavlja kot predpogoj za vsako razpravo o dolgovih dovolitev posojila. Tudi monopola na zunanjo trgovino Rusija ne da iz rok.

— Špancem v Maroku se godi po zadnjih poročilih precej slabo. Obiluje španskega diktatorja, ki jih je dal glavarjem Španije naklonjenih plemen pred nekaj dnevi, niso mnogo pomagale. Marokanci so zopet napadli špansko vojsko, eno oddelek popolnoma obkolili in zarobili 800 mož. Zaplenili so tudi mnogo municije in 40 strojnih pušk.

— Deseturni delavnik v Gornji Šleziji. Poljska vlada je z naredbom odredila, da se uvede v Gornji Šleziji za dobo treh mesecev deseturni delavnik. Ta odredba se je zdelo vladi potrebna radi gospodarskih razmer, ki vladajo tamkaj.

— Odprave redov in naslovov na Danskem. Dansk ministriški predsednik Stauning je izjavil, da bo poslal kralju prošnjo, da naj se uvedejo posvetovanja o odpravi redov in naslovov. Vlada že izdeluje smernice za tozadevni projekt. Če člani zadnjega radikalnega kabineta Zahle, ki je bil navezan na podporo socialistov, je ob pritiski svojega nastopa odklonil vsa običajna odlikovanja.

MIHA MALEŠ: 10 ORIG. LESOREZOV SLOVENSKEH UMRLIH PISATELJEV.

Ta krasna mapa, ki je eno prvih grafičnih del te vrste pri nas, obsega originalne lesoreze portretov sledečih slovenskih moži: Prešeren, Vraz, Langus, Bleiweis, Kosevec, Wolf, Janežič, Svetec, Ceznar in Javavec. Mladi umetnik je skušal vsakemu portretu dati v umetniški izvedbi vso karakteristiko, kar mu je večinoma jako dobro uspelo. Opazarijam zlasti na portret Bleiweisa, Kosevega itd. Delo je opremljeno z lepim ovitkom, ki ga krasi zelo lepo zamišljena in dobro izvedena naslova na ribso. — Mapa je bila natiskana v zelo omejenem številu — 50 izvodov in bo kmalu razprodana. Ker je to knjižna redkost — vsi portreti imajo tudi originalno signaturo — opozarjam vse ljubitelje naše umetnosti in zlasti tudi vse naše bibliofile na to lepo delo. Na razpolago je samo še 13 izvodov, ki se dobe le v dveh knjižarnah: Nova založba, Kongresni trg in pa Kleinmayr in Bamberg, Miklošičeva cesta, Ljubljana. Dolder traja zaloga, so ti izvodov na razpolago še po normalni, za tako delo zelo zmerni in nizki ceni — 200 Din za izvod. Delo se priporoča samo. Kdor ljubi in ceni našo umetnost, si ga bo gotovo omissil: na vsak način raje nego tujo fabriško navliako, ki je dražja, pogosto brez okusa in vrednosti.

B. S.

Kar Vi hočete

to je Elzafluid. To pravo domače sredstvo, katero prežene Vase bolečine. Poizkusna pošiljka Din 28.—. Lekarnar Eug. Feller Str. 23.—. Donja, Elzafluid 357, Hrvatska

— Pred novimi dogodki v evropski politiki? Časopisne vesti iz Rusije in Nemčije vedo povedati, da so nastali v Rusiji resni nemiri. Radi slabe letine se je v nekaterih pokrajinah zopet pojavila lakota, ki zavzema vedno večje dimenzije. Prebivalstvo se je na mnogih krajih uprlo in pobilo sovjetske vojaške oddelke. Boljševiška vlada je bila prisiljena, da je poslala proti upornikom kar cele armade. Upor se zlasti širi v južni in vzhodni Rusiji in pa v Sibiriji, posebno pa še v Turkestanu. Boljševiki skušajo preprečiti nadaljne nemire in si utrditi svoj položaj s tem, da skušajo zaneti boljševiško revolucijo najprej v Nemčiji in Poljski, potem pa tudi na Balkanu, pred vsem v Bolgariji.

— Amerika in londonska konferenca. Nasprotstva med Francijo in Anglijo, ki so se pojavila v precejšnji meri na londonski konferenci, se polagoma izgledujejo. Vlogo posredovalca igrajo ameriški zastopniki, ki se udeležujejo konference pravzaprav le kot opazovalci, ki pa zelo aktivno posegajo v potek konference. Zastopniki Amerike s svoje akcije močno podpirajo Francijo. Največje težkoče povzročajo na konferenci vprašanja ukinitve dosedanjih vojaških in gospodarskih sankcij, ponovna uporaba sankcij, če bi Nemčija ne izpolnjevala svojih obveznosti in pa vprašanje, kako naj se povabi Nemčija, da naj sprejme sklepe konference. V Londonu pričakujejo, da bo konferenca končala svoje delo še pred koncem prihodnjega tedna.

— Odklonitev odprave alkoholne prepovedi v Norveški. Norveški senat je na svoji seji odklonil s 63 glasovi levice in delavske stranke proti 49 glasovom vladni predlog o odpravi alkoholne prepovedi. Manjšino sestavlja desnica, svobodnomslečna levica in sedem članov kmetijske stranke. Tudi spodnja zbornica bo vladno predlogo brez dvoma odklonila. Pred zasedanjem spodnje zbornice še ni računati za vladno krizo.

— Združene države in Japonska. Departement dela v Združenih državah Sev. Amerike je zahteval interpretacijo priseljenkega zakona (proti Japoncem) v tem smislu, da se ne smejo preseliti na ameriško celino tudi oni Japonci, ki že prebivajo na havajskem otočju, torej na ameriškem ozemlju. Število Japoncev na havajskem otočju cenijo na približno 100.000 duš.

— Zahteve grških židov v Solunu. Židje v Solunu so vložili pri grški vladi protest proti obligatornemu nedeljskemu potoku v sinagogi. Židje groze vladi, da se bodo pričeli v masah izseljevati iz Grčije.

— Od leta 1912 dalje, ko so Grki zasedli Solun, nedelja v Solunu ni bila obvezen praznik, ker so tvorili Židje večino prebivalstva (60.000 duš). Ker pa se je priselilo v zadnjem času zelo veliko Grkov iz Turčije in svojo domovino, tako tudi v Solun, je prišla židovska občina v Solunu v manjšino.

Češkoslovaška in naša vina.

Plizenjska trgovska in obrtniška zbornica je podala našim interesantom zanimive podatke o možnosti in načinu uvoza naših vin v Češkoslovaško. Po teh podatkih bi se mogla naša boljša dalmatinska, hercegovaška in slavonska črna vina placirati v Češkoslovaški in to kljub hudi konkurenci, ki bi jo morala naša vina prenašati s strani italijanskih vin. Za naša bela vina pa po podatkih plizenjske zbornice izgleda za prodajo v Češkoslovaški niso ugodni. Cene se gibljejo pri vagonskih naročilih, ocarineno franko Plzenj za najmanj 10 mal, stopinj med 4—5 češkoslov. kron za liter ali kg neto. Cene se ravnaajo po malig, stopinjah, kvaliteti in vrsti približno tako, da povisa vsaka nadaljnja stopinja ceno za 35—40 češkoslovskih vinarjev pri litru. Merkantilna vina radi carine in visoke prevoznine nimajo izgledov za dobro prodajo.

Plizenjska trgovska in obrtniška zbornica je prepričana, da bi mogli jugoslovanski producenti poskušati uvažati svoja vina v Češkoslovaško, če bi pri lagodili svoje blago inozemski konkurenci. Najboljši način uvedbe naših vin na češkoslovaško tržišče bi bil pač ta, da pošljejo naši producenti sami direktno svoje ponudbe češkoslovaškim vinskih firmam in da prilže tem ponudbam vzorce svojih vin; obenem bi naj navedli cene franko namembna postaja. Plizenjska trgovska in obrtniška zbornica navaja kot dobre firme za uvoz naših vin na plizenjsko tržišče: Franjo Krek, Plzenj, Palackega trg 26, Vojtech Kolm, Plzenj, Riška ul. 5 in Vojtech Brček, Preštice pri Reštice.

Manjši plizenjski trgovci, zlasti delikatesne trgovine, nabavljajo vino naravnost iz Prage. Jugoslovanska vina se carinijo v Češkoslovaški po postavki 109 češkoslovaške carinske tarife in po kateri je plačati za vino, sadjevec, vinskke in sadne soko v sodih 420 č. kron carine za 100 kg, v steklenicah pa 975 č. kron za 100 kg. Poleg carine je plačati za vino, mošt ter sploh za sadne soko splošni davek na pljače, dalje za vina vseh vrst, ki so adjustirana na trgovski način v steklenicah poleg carine in zgoraj navedenega davka še poseben davek na vino v steklenicah.

Splošni davek na pijače znaša za 1 liter vina, mošta ali drugih sokov iz grozdja 80 češkoslovskih vinarjev, za liter vina, mošta in sokov drugega sadja 40 češkoslov. vinarjev. Posebni davek na buteljčna vina znaša 1 češkoslovaško krono za vsakih načetih 5 č. kron cene.

„Stenicol“

najboljše sredstvo proti stenikom. Glavna zaloga. Drogerija A. KANC, Ljubljana, Židovska ulica 1.

Dnevne vesti.

Ljubljana, 19. julija.

— Zdravstveno stanje kralja. Te dni se je kralj peljal v avtomobilu na sprehod v Dedine. Zdravstveno stanje Nj. Vel. kralja je popolnoma dobro.

— Polaki Nj. Vel. kralju. V Beograd je prispela delegacija 4 poljskih oficirjev, ki bodo izročili kralju Aleksandru častno medaljo v spomin sodelovanja srbskih in poljskih dobrovoljcev v letu 1917.

— Slovenskemu Narodu. Ni vseh pot, ki jo vodi "Narodni Dnevnik". Res je, da naš list ne hodi in tudi nikdar hodil ne bo po tistih potih, kakor stara srajca "Slovenski Narod". — saj samo srajca je še ostala od prejšnjega "Slovenskega Naroda". — ki ima ljudi z zelo dobrimi talenti za obkroževanje in denunciranje, ki pa s svojimi žigami doli opetovano dokazanim junaštvom takoj zlezejo pod klopi, če se jih prime za jezic. Čudimo se le, da so se celo v teh sicer precej hladnih dneh ljudem okrog "Slovenskega Naroda" tako skisali pičli mozgi, da ne ločijo telefonskega poročila, ki smo ga dobili ob 9. uri dopoldne iz Beograda, od onega, ki smo ga prejeli ob dveh dopoldne. Naš list priobčuje telefonska poročila (to imenuje "Narod" prepisovanje; vsak pač po sebi čevlje meril) taka, kakor jih dobi in jih v redakciji ne popravlja. Naši ljudje imajo že sami toliko domače pameti, da presodijo položaj na podlagi pomanih poročil, tudi če niso ta poročila tako pristržena, kakor so "Narodovca". Zato ljudje našim poročilom verjamejo, "Narodovci" se pa navadno — smejejo.

— Slovenskemu Narodu. V dunajskem parlamentu je krščanski socialc Kunschak napadal generala Körnerja. Ko je nastalo vsled tega ogorčenje, je delal krščanski socialni junak: "Saj ga nisem imenoval z imenom!" Nato je napisala "Artem Zeitung" sledeče: Da se pa zagreši sleve to in sicer vrhu tega se figarsko, če ne imenuje imena, to ne gre temu junaku niti v glavo. — V resnici ponosen je lahko "Slovenski Narod", da se je postavil v isto vrsto s krščanskim socialnim kletnikom Kunschakom.

— Radi "Slovenske" pisave, ki je v zadnjem času predvsem naperjena proti organizaciji nacionalistov in dr. Žerjavovemu demokratu, je v Ljubljani prijavilo več oseb svoj javen izstop iz katoliške cerkve. Večina teh prestopa v pravoslavje.

— Jugoslovanski Matci v Ljubljani so poslali otroci iz Lukovice pri Domžalah 200 Din, katero vsoto je vruga kot čist dohodek njihova nedeljska prireditelj na Cerkvenem vrtu. Dogovorili so se otroci med seboj, da bodo priredili veselico za Jugos. Matco. Sami so si sestavili razpored, sami vodili predpriprave in vse vaje, sami ogradili in okrasili pozorišče. Njih glavnih trud ni bil zastoj, kajti uspeh priča, da se je prvi samostojni nastop otrok izobno obnesel. Treba je, da si vzamemo lukovskičke matice za vzgled in naši bratje na Primorskem in Koroskem ne bodo pozabljeli.

— Mornariški dnevi na Bledu. Jadranske Straže v Ljubljani priredi dne 2. in 3. avgusta na Bledu mornariške dneve. Dne 2. avgusta popoldne se vrši cvetlični korzo ladji na jezeru in po najlepše okrašena ladja dobila nagrado. Zvečer se vrši na okrašenih in razsvetljenih ladjah serenada in podkniča vsiljenih kraljevski rodbini, in prvi vrsti v čast pokrovitelju Jadranske Straže, kraljeviču Petru. Obenem se vrši balna razsvetljava jezera in okolice v takem obsegu, kakor je doslej še ni bilo. Po serenadi se vrši reünija v zdraviliškem domu. V nedeljo 3. avgusta se vrši cvetlični dan in se bodo prodajale tudi cigarete in razglednice Jadranske Straže. Na jezeru se vrši tekma plavalnih in veslaških klubov za prvenstvo Slovenije. Putnik d. d. za promet tulcev v Beogradu je poklonil zmagovalnemu klubu krasen srebrni pokal. Poleg tega se vršijo te veslaške tekme domačinov in kolestarske tekme Zagreb-Ljubljana s ciljem Bled. Jdeležniki iz Ljubljane, ki so člani Jadranske Straže bodo imeli 50 odstotni popust na železnici. Na Bledu se je pod vodstvom z. župana sestavil lokalni odbor, ki vodi vsa pripravljiva dela. Prireditelj mornariških dni bo za Bled velika privlačnost, ker bo mudila polno zabave in užitka.

— Pomoč humano-kulturnim in športnim združenjem. Ministrstvo nar. zdravja je razdelilo med posamezna humano-kulturna in športna združenja, ki streme za povzdigo zavesti in duha v narodu za njegovo zdravje — znesek 300.000 Din. Ta veliki dohodek čim ministrstva narodnega zdravja je hvalevreden.

— Izbrani krediti ministrstva javnih del. Ker je ministrstvo javnih del vse v budžetu odobrene mu kredite že izčrpalo, je sklenilo zaprositi državni svet za naknadno odobritev kredita v znesku 100 milijonov dinarjev.

— Izseljeniška statistika. Izseljeniški komisariat v Zagrebu objavlja statistiko izseljenic v mesecu maja t. l. Iz Jugoslavije je odšlo vsega skupaj 2216 oseb in sicer 1324 moških in 892 žensk. Iz Voivodine se jih je izselilo 1352, iz Hrvaške in Slavonije 508, iz Dalmacije 144, iz Slovenije 80 (73 moških in 7 žensk), iz Srbije 66, iz Bosne in Hercegovine 55, iz Črne gore 11. Od izseljenic je bilo 64 kvalificiranih in 94 ne-kvalificiranih obrtnih delavcev, 1229 poljedelcev, 26 prostih poklicev, 813 je bilo starih ljudi in otrok. Nad 50 let je bilo starih 96, od 30 do 50 let 638, od 18 do 30 let 633, od 18 let 849. — V Brazilijo je odpotovalo 1401, v Argentino 352, v Kanado 279, v Združene države 156, v ostale ameriške dežele 17 in v Cile 11. Poleg naših državljanih je odpotovalo iz Jugoslavije še 516 tujih podanikov in sicer 308 Poljakov, 46 Rusov, 148 ameriških državljanov, 4 Brazilci, 3 Madžari, 2 Kanadci, 1 Čehoslovak, 1 Albanec, 1 Rumun, 1 Italijan in 1 Cilec. — Prebivalstvo Čehoslovaške republike. Po najnovejši statistiki šteje Čehoslovaška 13.613.000 prebivalcev, ki žive na prostoru 140.394 kvadr. kilometrov. Na en kvadr. kilometer pride tedaj 97 prebivalcev.

Trboveljski premog in drva
dobavlja
DRUŽBA ILIRIJA
LJUBLJANA Kralja Petra trg 8
Telefon šte. 220
Plačilo tudi na obroke!

— Pasteurjev zavod v Celju. V ponedeljek, dne 21. t. m. bo odprtjen kakor smo že poročali, v Celju Pasteurjev zavod, kateremu na čelu bo bakterijolog dr. Rebernik.

— Nove tarife za potovanje v Avstrijo. Prometno ministrstvo je izdalo te dni nove tarife za direktni potniški in prilajni promet z Avstrijo, kakor tudi za transit preko Madžarske.

— Poštni muzej. Poštno in brzojavno ministrstvo je sklenilo otvoriti poseben muzej, kjer se bodo bzirale vse pošne starine, predvsem znamenje od onih časov, ko je bila v Srbiji uvedena pošta, pa do danes. Muzej bodo začeli urejevati še ta mesec in sicer v poštnem ministrstvu.

— Taklovanje beograjskih ulic. Ta mesec se prične s taklovanjem beograjskih ulic. Beograjska občina je v ta namen odobrila v budžetu 5 milijonov dinarjev, od katerih je do sedaj potrošeno pol milijona. V projektu je, da se takloje 12 ulic na novo, a 14 ulic deloma. 23 ulic na periferiji dobi nove trotoarje, a 14 ulic se popravi.

— Najstarejši slovenski doktor. V četrtek, dne 17. t. m. je praznovan v Novi cerkvi pri Celju svoj 85. rojstni dan dekan in kanonik dr. Lavoslav Gregorec. Častiljivi starček ima za seboj bogato preteklost dela. V svojih mladih letih je bil žurnalist in semeniški učitelj v Mariboru. Kot navdušen nacionalist je pisal vedno zelo opozicijsko, tako, da ga je dunajska vlada po prizadevanju nemškega škofa Stepischneza odpravila iz Maribora. Dobil je kasneje svojo sedanjo faro in je postal državni poslanec, ki je vladnim strankam v dunajskem parlamentu prizadeval marsikatero neuprijetnost. Dr. Gregorec je promoviral l. 1868 v Gradcu za doktorja bogoslovja in je najstarejši imetelj doktorske diplome v Sloveniji. Vrlemu narodnemu duhovniku, ki je v delu za narod osivel, še mnoga leta življenja.

— Nesreča na železniciški progi. V bližini Sarajeva je neki zlikovec zavabil na progo velik kamen, da povzroči nesrečo. Prvi je naletel na ta kamen neki tovorni vlak, čigar lokomotiva je takoj skočila iz tir. K sreči ni bilo nobenih žrtev in tudi materialna škoda ni velika.

— Veterinarna odredba, katero je izdelalo poljedelsko ministrstvo bo po spoznanju veljala tudi za Madžarsko. Ta odredba stopi v veljavo dne 20. t. m.

— Velika poveljstva na pošti v Subotici. Na pošti 4. v Subotici je bila ob priliki revizije blagajne aretirana poštarna uradnica Gizele Tosić, ker se ji je dokazalo, da je poveljala iz poštne blagajne 30.000 Din.

— Za izvoznike žita v Solun je odobrilo prometno ministrstvo 30 odstotni popust na železnicih.

— Ribolov v Dalmaciji. Letošnji ribolov v Dalmaciji je bil zelo bogat. Posebno se je obnesel lov na sardele. Samo v Kanjiži je naslojenih 3000 sodčkov sardel. Istotako bogat je bil ribolov v Boki Kotorski ter v prilagorskem primorju. Če se vpošteva, da je glavni vir dohodka nekaterih dalmatinskih obmorskih krajev ravno ribolov, pomeni letošnji uspeh ribolova za kraje veliko gospodarsko pridobitev.

— Morlice Carlier prepeljan v Požarevac. Carlier, ki je bil radi umora sylvarskega trgovca Isellija v Beogradu obsojen na 20 let težke ječe, je bil te dni prepeljan v požarevaški kaznilnico. Kmalu po obsodbi je Carlier obšel in so ga morali oddati v bolnico. Sedaj je ozdravil in je bil za transport sposoben.

— Podivjan oče. Te dni se je vrnil iz Amerike v Virovitico kmet Peter Aničić. Cim je prestopil domači prag, mu je začela tožiti mati, da se je o Stefan popolnoma zapil in zahemiral gospodarstvo. Poleg tega jo skoro vsak dan zlostavlja. Peter je vzel svojo mater v zaščito pred očetom. Ko se je ta preteklo soboto ponoči, ponoči vrnil zopet pri domov, je hotel pretepati ženo. Ogorčeni sin je priskočil svoji materi na pomoč in se začel ruvati z očetom. Med ruvanjem pa je pograbil podivjani oče na mizi ležeč kuhinjski nož in odrezal sinu vseh pet prstov na desni roki. Nesrečni mladenič, ki se je zdrav vrnil iz Amerike, je sedaj po lastnem očetu za celo življenje tako poškodovan, da mu desna roka ne bo mogla služiti za delo.

Ljubljana.

— Umrla sta v Ljubljani: Uršula Barborič, dolgoletna služkinja v gostilni "Pri fajmostru", 78 let. — Albina Jelnikar, pletilja, 16 let.

— Popravek. G. Karol Modic nas naproša, da z ozirom na notico o pokradnem mizarskem orodju v njegovi delavnici ugotovimo, da ni bilo pri njem ničesar pokradenega.

— Policijske prijave od včeraj na danes: Tatvine 1, kaljenje nočnega miru 1, prestopki cestnopolijskega reda 11, prestopki pasjega kontumaca 1, telesna poškodba 1, prekorajenice policijske ure 1, lovenje rib 1, nezdore 2.

— Aretacije: Hrovatin Anton, zasledovan; Sampe Janez, Kopač Franc, pjanosti; Vrančič Niko, beračenje; Stramar Ana, vlačugarstvo; Rešek Vinko, poškodba tuje lastnine.

— Sporočimo p. n. občinstvu, da se je Občalnica v Ljubljani, Tržarjeva ul. št. 5, preselila v nove prostore palače Vzemajne posojilnice na Miklošičevi cesti 57. Ob tej priliki se zahvaljuje vsem neizm. odjemalcem za naklonenost ter jih zajedno vabi, da si ogledajo njeno veliko novo zalogo vsakovrstnega manufakturnega blaga v novih prostorih zagotavljačih jih najcenejše in najsolidnejše postrežbe.

— Lepo novopreurejene prostore ima "Ljubljanska posojilnica" na Mestnem trgu št. 6 v Ljubljani. Priporočamo Ljubljansko posojilnico našim čitateljem ter opozarjamo na oglas.

— Društvo upokojenega učitelstva Slovenije skliče svoj redni občni zbor na dne 5. avgusta 1924 ob 3. uri popoldne v I. mestno šolo na Ledini, kamor so vsi člani vljudo povabljeni, da se zborovanja udeležijo.

Vedno zadnje novosti
SAMO
GRICAR & MEJAC,
Selenburgova ulica 3.

Maribor.

— Nevarnega golfu je izsledila policija danes v hotelu "Meran". Bil je prijavljen v hotelu pod imenom Rudolf Balas, trgovec iz Karlova. V resnici se piše Milan Kornitzar iz Varazdina, ki je bil že večkrat kaznovan radi goljufiji in ga sedaj iščejo razna sodišča radi sličnih deliktov.

— Policijske prijave. Danes je prejela policija sporočilo o 4 aretacijah in 3 druge prijave.

— Še nekaj k samomoru v Vuzenici. Poročali smo že, da se je dne 15. t. m. vrjel v Vuzenici pod lokomotivo neki neznan moški Glasom prijavil, ki jih je dobila mariborska policija, je bil neznanec poprej v Črešnjikovi gostilni v Vuzenici, kjer je pil čaj in napisal neko pismo. Rekel je, da prihaja iz Dravograda. Pod vlak se je vrzel 3 m pred lokomotivo in strofevodja vlaka ni mogel več ustaviti, čeprav je opazil na progi ležečega človeka. Neznavec je star 30—40 let in je moral biti uradnik, trgovski potnik ali kaj sličnega. Na sebi je imel modro suknjo, bele črtaste hlače in plišast klobuk.

Dopisi.

Pot na Stari grad pri Kamniku je bila zadnja leta zelo slaba, ker sta jo raztrgala voda in les, ki so ga sekali spuščali po strmini. Letos jo je kamniška podružnica SPD z blagohotnim dovoljenjem in pomočjo lastnice, g. Apaltretn, temeljito popravila tako, da je sedaj v dobrem stanju. — Speljana je zložna; na nekaterih mestih so postavljene klopi, tako, da tudi slabotnejši po njej lahko pridejo do razvaline, ki je na vrhu. — Pot začenja ob tuhinjski cesti, par korakov naprej od zadnje hiše predmestja Pod goro. Ker je severno pobočje hriba že izsekano, je pri vzpenjanju ves čas krassen razgled na kamniške planine, na vrhu pa se odpre krassen razgled na južno stran po polju proti Ljubljani. — Izlet na Stari grad je posebno priporočljiv za izletnike, kateri pridejo v Kamnik samo za nekaj ur ter nimajo časa, da bi šli v Bistrico.

— Lesce. Zadnji "Domoljub" napada G. Azmana, ker je pozdravljal v Lescah Orjuno ob priliki razvijati njenega praporja. Da se vidi, kako je "Domoljubov" napad neupravičen, budi pripomnjeno sledeče: G. Azman je izstopil iz Orjune že pred enim tednom. Gostiljube pa zahteva, da se goste pozdravi. Samo to je bil storil Azman, ko je kot zastopnik občine pozdravil organizacijo, ki praznuje slavo na občinskih tleh. Sramotno za "Domoljube" pa je, če spravlja G. Azman v zvezo s podnartniškimi dogodki, ko pa "Domoljub" čisto dobro ve, da Azman pri njih ni udeležen.

Polzela. V nedeljo, dne 13. t. m. se je vršil izvanredni občni zbor Abstinencev. Kluba ob prav lepem številu udeležencev. Po daljšem razgovoru se je odločilo, da se izpremeni naslov tako, da se sedaj imenuje: "Društvo za gojenje treznosti Višnjev križ Polzela". Nato je bila volitev novega odbora. Izvoljene so bile sledeče osebe: Loparnik Peter, predsednik, Lenko Franc, podpredsednik, Kronovšek Alojz, tajnik, Kanduher Romeo, blagajnik; odborniki: Bošnjak Matija, Kolarič Anton, Cimperšek Matija, Wybilhal Tomaž; pregledovalca računov: Vlsjak Emil, Korber Josip. Gospodarica: Cimperšek Pavla. — Želimo mnogo uspeha na tem prepotrebem polju.

Hannoverski morilec Haarmann.

Z ozirom na raznovrstne govore o mnogokratnem morilcu Haarmannu prinaša "Berliner Tageblatt" izbrano poročilo o vsej aferi. Haarmann je danes 45 let star in ni imel nikdar pravega poklica. Že v zgodnji mladosti je imel opraviti s sodnijo in kot 18letni mladenič je bil prvič obsojen vsled navedenega prestopka, ker se je spozabil nad mladoletno deklico. Vsled teh dogodkov je prišel za kratko dobo v norišnico, kjer pa je bil spoznan kot zdrav. Prišlo je leto 1918. Tedaj je izginila v Hannoveru cela vrsta mladih ljudi, ne da bi se moglo domnati, kaj se je z njimi zgodilo. Maja meseca leta 1924 pa so našli v reki Leine, ki teče skozi Hannover, dvojce človeških glav. Natančna preiskava je ugotovila, da gre za dva mladeniča v starosti od 14—18 let. Srečen slučaj je pomagal policiji. Haarmann je skušal na podlagi napačne tiralice aretirati delavca Kurta Fromma iz Berlina. (Haarmann je bil namreč tudi policijski spičel.) Zato sta bila oba privedena na policijo. To je bilo dne 12. junija. Pri zaslišanju se je Haarmann zapletel v huda nasprotja. Pričeli so ga nato natančneje izpraševati in skoraj je bilo jasno, da mora biti Haarmann v zvezi z izginilimi mladeniči. Haarmann je dolgo vse tajil. Končno pa je pod pezo dokazov priznal, da je mladeniče ubil. Ker je bil zelo spolno nagnjen, je zvalil k sebi mladeniče, jih spolno zlorabljal in potem zavil. Iz strahu pred policijo je trpela razsekali in jih zmetali v Leino. Ni treba podrobno popisovati, kako je delal Haarmann. Omenjeno bodi le, da je Haarmann delal z veliko spretnostjo. Dosedaj je ugotovljeno za sedem mladeničev, ki jih je Haarmann zlorabljal in ubil. Po ostankih obleke pa je gotovo, da je Haarmann ubil preko dvaset mladeničev. Blstveno je pomagal Haarmannu trgovci Hans Grans, ki je mladeniče pripeljal k Haarmannu in dobil zato po umoru njihovo obleko, katero je potem prodal. Silno slabo izpričevalo pa je Haarmannov slučaj za policijo. Neverjetno je, kako je mogel Haarmann toliko časa pobiti ljudi, ne da mu je policija prišla na sled. Značilno je, da prebivalstvo ni hotelo imeti s policijo nobenega posla. Šele par dni po odkritju Haarmannovih zločinov se je javilo na policijo par ljudi in povedalo, koga da pogrešajo. Omenjeno bodi še, da je v Hannoveru homoseksualnost zelo razvita.

Sokolstvo.

Gospodarstvo

— XV. redna konferenca glavne carinarnice II. reda na Raketu se bo vršila dne 21. julija 1924 v zgradbi carinarnice. Začetek ob 18. uri. Na udeležbo so vabljeni vsi interesi. Oni, ki bi hoteli govoriti na tej konferenci, naj se prijavijo pisмено 3 dni prej pri starešinstvu imenovane carinarnice.

— Mednarodna razstava za les in kongres v Lyonu. V Lyonu se bo vršil od 20. oktobra do 2. novembra t. l. veliki mednarodni kongres za les z razstavo lesa.

— Mednarodni velesejm v Lyonu. V letu 1925. Svetovno znani mednarodni lyonski velesejm se bo vršil drugo leto tekom meseca marca. Ravnatelj naše pooblašene trgovske agencije v Lyonu G. M. Andrić, ki je generalni zastopnik tega velesejma za celo Jugoslavijo, je interesentom za informacije, kakor tudi za prijave na razpolago.

— Dobava netov. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje dobavo 30 tisoč komadov netov (Fassineten Nr. 4), 30 tisoč komadov netov (Blechneten Nr. 3). Pogoj se nahaja na vpogled pri ekonomskem odelu Direkcije državnih železnic v Ljubljani, Gospodarska cesta (nasproti velesejmu) vsak delavni dan od 10. do 12. ure, kjer je predložiti kolekovane ponudbe najkasneje do 30. julija 1924.

— Razstava modernih strojnega orodja. V Londonu se vrši od 5. do 27. septembra t. l. razstava modernega strojnega orodja, strojev za predelovanje lesa itd. Razstava se vrši v Olympiji. Informacije o razstavi dobijo posetniki na razstavi britanske države v bazarju št. 284.

— Prodaja lesa. Šumska uprava v Srednjem pri Sarajevu bo prodala dne 31. julija t. l. okoli 9000 m³ poškodovanega lesa na panju. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

— Kriza tovarn vžgalic. V skladiščih naših tovarn vžgalic so se nabrale zelo velike zaloge vžgalic, ki jih tovarne ne morejo prodati, menda radi inozemske konkurence. Radi tega so pričele tovarne omejevati svoje obrate. — Menimo, da so stagnacije v trgovini vžgalic deloma krive tudi tovarne same, ki izdelujejo deloma slabo blago, ki je poleg tega tudi predrago. Zato se ni čuditi, če konzumirajo srednji sloji vedno manj vžgalic, ki jih seveda močno podražuje tudi visoka državna trošarina.

— Kreditna kriza v Nemčiji. Nemški listi poročajo, da namerava veliko in znano podjetje Lanz v Nemčiji ustaviti delo v svojih tovarnah. Firma nima dovolj obratnega kapitala, pa tudi kredita ne more dobiti. Če izvede firma Lanz svoj sklep, bo imela Nemčija 5000 nezaposlenih delavcev več.

— Nakup tobaka za Čehoslovaško. Čehoslovaška monopolna uprava je poslala v našo državo posebno komisijo, da nakupi pri nas 4.000.000 kg našega tobaka.

— Prometna ovira. Danes dopoldne sta prišli dve kmetici z velikimi košarami na glavi po Karlovski cesti. Pri nekem vrtu molli na cesto košata veja, ki visi precel nizko in ženi nista pomislili, da bi ju ta veja mogla ovirati, ko sta hoteli pod njo. Nankrat pa zadene držaj košare ob vejo in vsebina košare se strese po tleh. Nastal je vrišč, ki je pri ženskah ob takih prilikah običajen in okoli razbitih jajc se je zbrala cela kopa mimosoidih. Nekdo si je privoščil celo šalo in vprašal oškodovano kmetico, če je kaj kalce morda pošeno.

— Svinjski sejem v Mariboru. Dne 18. t. m. je bilo pripravljan na svinjski sejm 130 svinj, 2 ovci in 1 koza. Cene so bile sledeče: za 5 do 6 tednov stare prašiče 200 do 225 dinarjev, za 7 do 9 tednov stare 250 do 300, za 3 do 4 mesece stare 400 do 700, za 5 do 7 mesecev 750 do 900, za 8 do 10 mesecev 1000 do 1150 dinarjev. Po teži se je plačevalo za živo težo 15 do 17 kg težki 50 dinarjev, za mrtvo težo 20 do 28 kg težki 75, koza 225 do 250, a ovca 250 Din.

— Povišanje železnih tarif v Romuniji. Kakor smo že poročali, bodo zvišani od 1. avgusta dalje železniški tarifi v Romuniji za 25 odstotkov. Naknadno pa poročajo, da bodo povišane železniške tarife od 1. oktobra dalje za 50 odstotkov. Komistia, ki je proučevala železniško tarifo, je predlagala povišanje za 250 odstotkov.

— Pojejanje brezposelnosti v Čehoslovaški. V juniju je padlo število od države podpiranih nezaposlenih v Čehoslovaški, ki je znašalo v maju 27.908, na 19.200. Junija 1923 je znašalo število nezaposlenih, ki so prejimali državno brezposelnostno podporo, 90.149.

— Letošnja oljčna letina. Po dosedanjih poročilih bo letošnja oljčna letina zelo dobra ter bo presegala lanskeletno za skoro 20 odstotkov. Pred dobrim mesecem je kazala letina oljke še bolje, kakor sedaj; toda neugodno vreme je precej ploda uničilo. Če bo trajalo sedanje ugodno vreme dalje, bo letina tudi kvalitativno boljša od lanskeletne.

SOKOLI-TEKMOVALCI V PARIZU.

V nedeljo dne 13. t. m. so prispeli naši sokolski tekmovalci v Pariz. Po prirščnem pozdravu pariških slovenskih kolonistov so odšli v hotel de la Maison dorée 66, Boulevard Barbes, kjer bodo za čas olimpijade nastanjeni. Po dolgi in vsled vročine mučni vožnji so naši tekmovalci izvrstno razpoloženi. Naši udeležniki VIII. olimpijade v Parizu so bili med potjo v Trstu z navdušenjem sprejeti, kar našim primorskim Slovencem ne bodo nikdar pozabili. Kakor nam poročajo iz P. za, vlada tamkaj velika vročina, tako, da je nameravana vojska parada ob priliki narodnega praznika morala odpasti. Radi izredno hude vročine se je dogodilo tudi na stadionu Colombeau več nezd. Telovadna tekma se je pričela dne 17. t. m. dopoldne.

V splošnem so bili v Parizu naši Sokoli zelo simpatično sprejeti. Zreb je določil sledeči tekmovalni red: 1. Jugoslavija, 2. Združene države, 3. Finska, 4. Anglija, 5. Italija, 6. Švica, 7. Čehoslovaška, 8. Francija, 9. Luksemburg. Govori se, da bodo Čehi izstopili iz tekmovalne vrste, ker se je enemu od njihovih telovadcev pripetila pri skoku z bradlje težka nezdoda. — Sokol v Skolji Loki priredi svojo letošnjo javno telovadbo v nedeljo 27. julija. Ob 13. uri skušnje, ob 15. telovadba, po telovadbi ljudska veselica in Sokolskem domu. Sodeluje godba br. društva iz Jesenice, K prireditvi vabimo vse prijatelje Sokolstva. Zdravo!

Sodišče.

ZARADI 120 DINARJEV.

120 dinarjev je malenkost, ki jo plašne z lahkoto zapije »na enem sedežu«. Kljub temu pa zadostuje ta bagatela, da pride »neoporečen« človek v zapor in ob dobro ime, ako koga ogoljufa zanjo. To dokazuje naslednji slučaj:

Privatna uradnica F. S., dosedaj nekaznovana, ki je, po izpovedbi priče I. V., velika prijateljica alkohola, je bila brez službe in brez sredstev. Prišla je k priči ter je »izvabila« od nje 120 dinarjev. — Priči I. V. sicer denar ne gre rad izpod palca, zaslužila pa vendar rada. — »Kako je bilo?« vpraša sodnik. — »Takole me je nagoljala, pa j' rekla: Petnajsta vte dobi; pa prov gutov! — Petnajsta go spet ni blo. Zato sm go šla pa gasah lovit. Dveletsetga sem go dobila. Rekla je, dons bote pa prov gvišn dobila. Pa jo spet ni blo. Zato sm šla pa na pulcijo. — K' je pršov en polčaj h ne na dom m' je pa tale plsm písala. (Pokáže plsmo, v katerem jo obdolženka prosi, naj še malo potpni. Ni še dobila živil. Ko jih dobi, jih sigurno prinese.) Pol je pršu tud enkat nen oče h men, pa je reku, de bo on plačov. Pa ni. Nkol m' na pa plačala: »Veste, je velika plankal! — Sej je že na več krajih tko nardila... so že tožbe ulež!«

Sodnik: »Kdo pa?«

I. V.: — »Pr enem birt je vta na hran, pa ni nič plačala...«

Sodnik: »Pa mu ni rekla tako kakor Vani! — Sicer pa, kje je bila takrat v službi?«

I. V.: »U služb ni nkir, pa od zime tud ni bla. Jest to dobr vem, zato k' je večkal h nam pršla... Rekla je, de veriz... Jest sm mislila, da ma povn dnarja...«

Obdolženka ni bilo k obravnavi. Obsojena je bila in contumacia radi prestopka goljufije na štiri dni zopora.

ZAPESTNA URA GOSPODA ISKRE.

Zadeva je že znana. Gospod Iskra se je v Šiški »krepčkal«. Viliša se je plaha in Iskra se je stisnil k zidu, ker ni imel dežnika. Leopoldina M. ga je povabila v svojo hišo. Mož je na stopnjicah zaspal. Zvečer je ponujala Leopoldina M. v Seldovi gostilni njegovo uro gostom v nakup. Posledica tega je bila ovadba zoper Leopoldino M. radi prestopka tatvine. K prvi obravnavi ni prišla niti obdolženka, niti Iskra. Sicer so takrat zaslišane priče izjavile, da ponudbe Leopoldine M. niso smatrala za resno in da je Leopoldina M. sploh nekoliko abnormalna, vendar je sodišče obravnavo preložilo, da se stvar še bolj pojasni.

Topot sta Leopoldina M. in Iskra prišla k obravnavi.

Leopoldina M. izjavi, da je ponujala uro v nakup samo za »spas«. Iskra je sloneh hudo vinjen ob zidu, tako hudo vinjen, da je »gljh še staus«. Povabila ga je v gostilniško sobo, on pa jo je »mahnila za njo v kuhinjo. Bil je z obdolženko zelo ljubezljiv, naposled ji je ponudil celo svojo zapestno uro v dar. Ona je ni hotela. Ker it pa je silil in silil, je uro vzela »že zato, da bi jo v pjanosti ne izgubila. Prepričana pa je bila, da jo bo prišel zopet »iskate«. Navaja svoji dve hčeri kot prič.

Sodnik: »Zakaj ste jo pa potem prodajali?«

Obdolženka: »Sem že rekla, da za »spas«. Se nikdar nisem imela s sodnijo opraviti. Samo zaradi policijske ure sem bila kaznovana, zaradi druge tatvine pa še nikoli!«

Sodnik: »A, policijsko uro ste pa že ukradli?« — Pokličite Iskra!«

Iskra pride.

58



Pri teh besedah je potegnil Tarzan iz žepa ovitek in ga dal presenečenemu staremu gospodu. »Dvestoenainštirideset tisoč dolarjev. Strokovnjaki so zaklad skrbno ocenili; toda da bi ne dvomili o pravilnosti te presoje je d'Arnot zaklad kupil in vam ga nudi na razpolago za slučaj, če bi imeli rajši zaklad kakor denar.«

Profesor Porter mu je odgovoril s tresočim glasom:

»Velikim dobrotam, ki ste nam jih izkazali, ste priključili še to največjo uslugo. Dali ste mi sredstva, da rešim svojo čast.«

Tedaj se je vrnil Clayton, ki je kmalu za Candlerjem zapustil sobo.

»Oprostite,« je dejal. »Mislim, da je najboljšje, če se odpeljemo v mesto, predno se stemni in se poslužimo prvega vlaka, ki nas odpelje iz tega gozda. Neki domačin, ki se je baš vrnil s severa, je pravil, da se pomika ogenj polagoma sem.«

Ta vest je prekinila vsak nadaljni razgovor. Vsi so odšli k čakajočim avtomobilom. Clayton, Jane Porter, Esmeralda in profesor so sedli v Claytonov voz, dočim je mr. Philander sedel k Tarzanu.

»Moj bog,« je dejal mr. Philander, ko je voz zdrdral za prvimi, »kdo bi si mogel misliti, da je to mogoče! Pred časom sem vas videl kot resničnega, divjega človeka, ki se je prekučeval po vejah tropičnega gozda v Afriki in zdaj me vozite v francoskem avtomobilu proti Wisconsinu. To je zares čudno!«

»Da,« je dejal Tarzan in po kratkem molku: »Kaj se še spominjate, mr. Philander, posameznosti, ko ste našli in pokazali tri okostja v moji koči v afriški džungli?«

»Prav dobro! Prav dobro, dragi gospod,« je odvrnil mr. Philander.

»Kaj ste opazili kaj nenavadnega na teh okostjih?«

Mr. Philander je ostro pogledal Tarzana.

»Zakaj vprašujete?«

»Zame je to zelo važno,« je odvrnil Tarzan. »Vaš odgovor lahko razjasni neko skrivnost. Pred dvema meseci se je pojavila neka sumnja o teh skeletih in zato vas prosim, da mi odgovorite po svoji vesti. Pa bila so tri okostja, ki ste jih pokopali, človeška?«

»Ne,« je odgovoril mr. Philander. »Najmlajše, ki je ležalo v zibelki, je bilo okostje mlade človeške opice.«

»Hvala vam!« je dejal Tarzan.

V prvem vozu je sedela Jane Porter, zatopljen v resne misli. Vedeti je, zakaj jo je prosil Tarzan, da bi govoril z njo na samem in zavedala se je,

da mu bo ob prvi priložnosti morala dati jasen odgovor.

On ni te vrste mož, ki se da brez vsega odiniti in čudila se je, da se ga pravzaprav ni bala. In kaj bi lahko ljubila nekoga, ki bi ga se bala? Spoznala je čar, ki jo je premamilo globoko v daljini džungli, toda tu v treznem Wisconsinu je ugasnila njegova moč.

Sijajno oblečenemu Tarzanu, ki je govoril francosko, tudi ona ni več pragozdna žena, kakor nekoč pogumnemu gozdnemu bogu.

Ga je ljubila? Sama ni vedela.

S strani je pogledala Claytona. Kaj ni bil ta mož vzgojen v isti okolici kakor ona, mož družabnega stališča in kulture, o kateri je vedno mislila, da je predpogoj srečne zveze!

Kaj je ni zdrava razsodnost vodila k mlademu angleškemu plemiču, po čigar ljubezni bi lahko hrepenela vsaka civilizirana žena in ki bi bil za njo edini pravi soprog?

Bi Claytona lahko ljubila? Noben vzrok ni branil, da bi ga ne ljubila. Jane Porter ni bila po svoji naravi mrzla računarica, toda vzgoja in okolica sta jo naučili pameti tudi v srčnih zadevah. Danes se ji je zdelo čustvo, ki je v Afriki kakor tudi danes v Wisconsinu vzplamtelo za Tarzana, le nagon pragozdne žene do pragozdnega moža. In zavedala se je, da bi je nič več ne gnalo k njemu, če bi se je nič več ne dotaknil. Torej ga ni ljubila! Vse skupaj je bila le pomota, ki jo je rodilo razburjenje in osebni dotik!

Razburjenje ne bo zmirom spremljalo njenih bodočih odnosa v zakonu in moč osebnega dotika bo v zaupnih odnosih kmalu splahnela.

Zopet je pogledala Claytona. Bil je zares lep in vseskozi plemenit človek. Na takega soproga bi bila lahko ponosna.

In tedaj je govoril on — baš v pravem trenutku:

»Zdaj ste prosti, Jane. Če hočete reči, da hočem svoje življenje posvetiti vaši sreči.«

»Da,« je zašepetala ona.

Ta večer se je Tarzanu v mali čakalnici železniške postaje ponudila prilika, da je spregovoril z Jane Porter na samem.

»Zdaj ste svobodna, Jane,« je dejal. »Jaz sem prišel iz temne, daljne preteklosti, iz krajev pragozdnega človeka, da vas zasnumim. Zaradi vas sem šel preko morji in celin, zaradi vas postanem vse, kar želite. Osrečim vas lahko, kakor hočete, Jane. Hočete postati moja žena?«

Ona je zdaj prvič spoznala globoko ljubezen tega moža in vse, kar je storil zaradi nje. Obrnila je glavo v stran in skrila obraz v dlani.

Kaj je storila? Ker se je bala, da se bo udala prošnjam tega orjaka, je razdrla vse mostove za seboj in v brezmejni bojazni pred zmojo je storila še hujsko napako.

In potem mu je povedala vse, resnico, od besede do besede, ne da bi se poskušala opravičevati ali olepšati svojo zmojo.

»Kaj sedaj?« je vprašal on. »Priznala ste, da me ljubite. Vi veste, da vas ljubim, toda jaz ne poznam pravih zakonov, ki uravnavajo vašo družbo. Vam prepustim odločitev, kajti vi veste najboljšje, kaj vas lahko osreči.«

»Ne morem mu tega povedati. Tarzan,« je odgovorila. »On me ljubi in je dober človek. Ne vam, ne kakšnemu drugemu človeku bi ne mogla več stopiti pred oči, če bi prelomila obljubo, ki sem jo dala Claytonu. Izpolniti jo moram — in vi mi morate pomagati nositi to breme, tudi če se po nočnem večeru ne vidiva nikdar več.«

Med tem so se približali ostali in Tarzan se je umaknil k malemu oknu.

Zunaj ni videl ničesar, toda v duhu je zrl prelesten kos zemlje: zeleno trato s krasnimi tropičnimi rastlinami in cveticami in nad orjaško drevje in nad vsem modrino ekvatorskega neba. Na zeleni trati je sedela mlada žena na malem kupu zemlje in poleg nje mlad orjak. Jedla sta lepo sadje, se spogledovala in se smehljala.

Iz teh misli ga je vzdramil postajenačelnik, ki je prišel v sobo in izpraševal, komu od gospodov je ime Tarzan.

»Jaz sem Tarzan,« je dejal opičji človek.

Zobozdravnik
Dr. Ivan Oblak
Miklošičeva cesta (Vzajemna posojilnica)
ne ordinira od 21. julija do 7. avgusta t. l.

Kot učenec
želi vstopiti v trgovino z mešanim blagom 14-letni fant. Naslov: Josip Lan-
geršek, Marenberg.

Vse vrste reklamnih napisov

za Ljubljanski velesejem, bodisi na zunanji ograji ali v notranjih prostorih dobavlja se vedno, kakor do sedaj trdka

PRISTOU & BRICELJ

Aleksandrova c. 1. Ljubljana, Šelenburgova ulica 6. strokovno izučena specialista za črkoslikarstvo v vseh panogah te stroke.
Specialiteta: steklene napisne firme, slikanje državnih in drugih grbov popredpisih. Izvršitev od najenostavnejšega do najpreznejšega modernega sloga.
Naročila za Ljubljanski velesejem prosimo pravočasno, da nam bo mogoče iste točno dobaviti.
Telefon 908 Ustanovljena 1903

Prvorazredni moderni brzopisalni stroj
Stoewer-Record
Vrhunec finomehanike | Zastopstvo:
Lud. Baraga,
Ljubljana, Šelenburgova ul. 6/I.

MERAKL
BOJE, MASTILA, LAKOVE, ŠTUK, EMAJLE, KISTOVE I JAMACNO CISTI FIRNIS NAJBOLJE KAKVOČE NUDI
MEDIČ-ZANKL
DRUŽBA Z O. Z.
LJUBLJANA CENTRALA
MARIBOR PODRUŽNICA NOVI SAD SKLADIŠTE
TVORNICE:
LJUBLJANA-MEDVODE

Najnovejše knjige Zvezne tiskarne in knjigarne v Ljubljani, Marijin trg št. 1.

O. ZUPANČIČ, Veronika Deseniška, tragedija, str. 185 — »Splošna knjižnica« št. 28 — Vez. Din 32.—, broš. Din 25.—, finejša izdaja celo platno Din 60.—, pol platno Din 60.—, broš. Din 52.—, luksuzna izdaja, v usnje vezana Din 130.—.

F. ERJAVEC, Brezposelnost in problemi skrbstva za brezposelne, 80 str. — »Splošna knjižnica« št. 27 — Vez. Din 17.—, broš. Din 12.—.

L. ANDREJEV, Črne maske, drama, str. 88 — »Splošna knjižnica« št. 26 — Vez. Din 17.—, br. Din 12.—.

E. L. BULWER, Poslednji dnevi Pompejev, roman, »Splošna knjižnica« št. 24—25 — I. del vez. Din 38.—, broš. Din 30.—, II. del (v tisku).

L. N. TOLSTOJ, Kreutzerjeva sonata, rom. str. 136 — Spl. knjiž. št. 22 — Vez. Din 20, broš. Din 14.

J. ZEYER, Gompazi in komurasaki, japonski rom., str. 154. »Spl. knj.« št. 20. Vez. Din 20, broš. Din 14.

A. SIČ, Kmetčke hile in njih oprava na Gorenjskem. (Slovenski narodni slog) mapa na finem papirju Din 90. Luks. izdaja na finem kartonu Din 140.

Zahtevajte cenik!

»Tu je neko obvestilo za vas, poslano za vami iz Baltimora. Brzjav iz Pariza.«

Tarzan je prebral brzjav, ki ga je pošiljal d'Arnot:

»Odtisi prstov dokazujejo, da Vi Greystoke. Čestitam, D' Arnot.«

Ko je Tarzan to prebral, je prišel k njemu Clayton in mu prožil roko.

To je bil torej mož, ki je posedal Tarzanov naslov in Tarzanovo premoženje in je nameraval oženiti se z ženo, ki jo je Tarzan ljubil in ki je ljubila njega. Ena sama Tarzanova beseda bi do dna izpremenila Claytonovo življenje. Odvzela bi mu naslov, posestva in gradove — in tudi Jano Porter.

»Stari prijatelji,« je kliknil Clayton, »dosedaj še nisem imel prilike, da bi se vam zahvalil za vse, kar ste storili za nas. Zdi se, kakor bi imeli polne roke dela samo zato, da rešite naše življenje tu in v Afriki. Zelo me veseli, da ste prišli sem. Zdaj se seznanjva bližje. Večkrat sem mislil na vas in na čudne okoliščine vaše okolice. Sicer je moja radovednost neumestna, toda kako za vraga, ste vendar zašli y tisto pusto džunglo?«

Pohištvo
vseh vrst, oprave za spalne sobe iz trdega in mehkega lesa, kakor za jedilne sobe, kuhinjske oprave, pisarne itd. priporočam po jako ugodnih cenah
Josip Andlovic,
strojno mizarstvo
Karlovska cesta št. 22.
ZALOGA POHIŠTVA.
Komenskega ulica št. 28

:: MALI OGLASI ::

Opremljena soba
se odda 1 ali 2 gospodom. Vprašati je pri vratarju hotela »Ston« Ljubljana.

V električno brušenje
se sprejemajo rabljene britvice (Gilette, Mem itd.) v drogeriji ADRIJA, Šelenburgova ulica 5.

Prvega strojnika,
ki je več montaže Francoskih turbin, generatorjev, transformatorjev, daljnovodov visoke napetosti in motorjev išče za centralo v Zireh ing. A. Štebl, Ljubljana, Dunajska c. 1/IV.

Pristni brinjevec
slivovko, sadjevec, dalje borovničevce priporoča trgovcem in gostilničarjem po ugodni ceni Andrej Zorc, žganjarna Posavec, p. Podnart.

Meblovana soba
s posebnim vzhodom, v mestu, se odda dvema gospodoma. Naslov pri upravi lista.

Cenjenemu občinstvu vjudno naznanjam, da sem otvoril
čevljarstvo delavnico
v Ljubljani, Poljanska c. št. 12 (nasproti gimnazije) in se tem potom priporočam za vsa v to stroko spadajoča dela. Izvršujem tudi gorke in lovske čevlje. MAKŠIM JEŽEK, čevljarški mojster.

Beli damski filc-klobuki
došli. Cena od 180 Din višje. Minka Horvat, modistka, Ljubljana.

Deklina
17 let stara, revnih, a poštenih staršev želi vstopiti v kako trgovino kot učenka. Hrana in stanovanje v hiši. Cenj. doplne pod »Učenka« na upravo lista.

Bolniški stol (voz)
se proda. Cena nizka. M. Petelin, Trnovski pristan št. 30.

Prvorodne premoge
na drobno in debelo za industrijo in domačo kurjavo dobavlja po najugodnejših cenah in plačilnih pogojih
Dom. Čebin
trgovina s premogom Ljubljana, Wolfova ul. 1/I.

LJUBLJANSKA POSOJILNICA

R. Z. Z. O. Z.

v novopreurejenih prostorih v Ljubljani

Mestni trg 6 Mestni trg 6

obrestuje

vloge na hranilne knjižice in tekoči račun po

8%

Večje in stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje tudi višje po dogovoru.

Sprejema v inkaso fakture in cesije terjatev.

Posojila daje proti popolni varnosti na vknjižbo, proti poroštvi in proti zastavi.

LJUBLJANA, MESTNI TRG 6